

VEU-arbejdsgruppens arbejde 2022

- tillæg til opsamlingsrapport om VEU- arbejdsgruppens arbejde 2018-
2021

Januar 2023

Indhold

1. Indledning	3
2. Baggrund	4
3. Gennemførte aktiviteter	5
3.1 Møder, tematiske drøftelser og produkter	5
3.2 Omstillingsfonden (trepartsaftalens pkt. 59)	6
3.3 Særskilte moduler (trepartsaftalens pkt. 14)	7
3.4 Udviklingsindsats for øget brug af fagspecifikke kurser samt fast meritpraksis for fagspecifikke kurser (trepartsaftalens pkt. 15)	8
3.5 Forsøgsordning om overgang til diplomuddannelser uden to års relevant erhvervserfaring	9
3.6 Forsøgs – og udviklingsaktiviteter	10
3.6.1 . Uddannelsesinstitutionernes erfaringer med forsøgs- og udviklingsprojekterne	10
3.7 Det videre arbejde	11

1. Indledning

Denne tillægsrapport indeholder en gennemgang af VEU-arbejdsgruppens arbejde i 2022, og er et tillæg til opsamlingsrapporten fra marts 2022 om VEU-arbejdsgruppens arbejde 2018-2021.

Opsamlingsrapporten fra 2022 redegjorde for arbejdet med initiativerne på det videregående efter- og videreuddannelsesområde (VVEU) fra "Trepartaftale om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse" fra oktober 2017.

Tillægsrapporten gennemgår de gennemførte aktiviteter i 2022, herunder de gennemførte opsamlinger på tidligere igangsatte aktiviteter samt aktiviteter vedrørende oprettelse af nye særskilte moduler, nye forsøgs- og udviklingsprojekter og aktiviteten i omstillingsfonden.

2. Baggrund

Regeringen og arbejdsmarkedets parter indgik i oktober 2017 en trepartsaftale om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse (VVEU). I regi af trepartsaftalen blev det besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe (i det følgende omtalt som VEU-arbejdsgruppen), der dels skal rådgive uddannelses- og forskningsministeren om udvikling af VVEU og dels arbejde for en styrkelse af aktiviteten på offentligt udbudt VVEU. Den indgåede fireårige aftale løb oprindeligt til udgangen af 2021, men efter 1½ år med COVID-19 blev regeringen og arbejdsmarkedets parter enige om at forlænge aftalen til og med 2022¹. Endvidere indgik regeringen og arbejdsmarkedets parter en aftale d. 30. september 2022 om yderligere forlængelse af aftalen til og med udgangen af 2023².

Ifølge trepartsaftalens pkt. 18 har VEU-arbejdsgruppen til opgave at følge op på aftalens pkt. 14-15 "Hurtigere kursusudvikling på videregående VEU" og pkt. 16-17 "Øget brug af realkompetencevurderinger", samt rådgive om en udviklingsindsats for øget brug af fagspecifikke kurser. Derudover skal arbejdsgruppen rådgive om den teknologiske og digitale udviklings påvirkning af uddannelserne og kompetencebehov gennem VVEU. Samtidig skal der skabes rum for dialog mellem udbydere og arbejdsmarked om udvikling af uddannelsestilbud på videregående niveau. Der afsættes ca. 5 mio. kr. årligt til analysearbejde og de tiltag, som VEU-arbejdsgruppen måtte foreslå.

Følgende organisationer deltager i arbejdsgruppen jf. punkt 19 i trepartsaftalen: DA – herunder DI, Dansk Erhverv og Tekniq (4 pladser), KL/Danske Regioner (delt plads), Lederne (1 plads), FH – herunder HK og Dansk Metal (5 pladser), AC (1 plads), samt Danske Erhvervsakademier, Danske Professionshøjskoler og Danske Universiteter. Uddannelses- og Forskningsministeriet er formand for arbejdsgruppen.

¹ [Læs aftale om forlængelse af Trepartsaftalen til og med 2022 her](#)

² [Læs aftalen om forlængelse af Trepartsaftalen til og med 2023 her](#)

3. Gennemførte aktiviteter

VEU-arbejdsgruppen har i 2022 rådgivet om – og fulgt op på – en række aktiviteter, hvoraf nogle har været aftalebestemte opgaver for arbejdsgruppen, jf. VEU-trepartsaftalen (2018-2021). Dette gælder initiativerne om særskilte moduler, udviklingsindsats og fast meritpraksis for fagspecifikke kurser samt øget brug af realkompetencevurderinger (RKV) (trepartsaftalens punkter 14-17).

VEU-arbejdsgruppen har derudover rådgivet om – og fulgt op på – øvrige initiativer under (eller relevant for) VEU-trepartsaftalen, hvortil arbejdsgruppen har kunne bidrage med relevante input. Dette gælder initiativerne om etableringen af voksenuddannelse.dk, Omstillingsfonden, forsøgsordningen om overgang til diplomuddannelser uden to års relevant erhvervserfaring samt etableringen af et offentligt tilgængeligt VEU-datavarehus (trepartsaftalens punkter 1-2; 20; 61).

3.1 Møder, tematiske drøftelser og produkter

VEU-arbejdsgruppen har i 2022 holdt tre møder og en tematisk drøftelse. På møderne har der været oplæg om bl.a. status på én indgang, kortlægning af det regionale videregående efter- og videreuddannelseslandskab samt om det nye RKV-værktøj i NemStudie.

Derudover igangsatte VEU-arbejdsgruppen i april en evaluering af fast meritpraksis for fagspecifikke kurser (se afsnit 3.4), en opsamling på forsøgsordningen om overgang til diplomuddannelser uden to års relevant erhvervserfaring (se afsnit 3.5), samt en erfaringsindsamling blandt modtagerne af arbejdsgruppens udviklingspulje (FoU) i perioden 2018-2021 (se afsnit 3.6.1).

Endelig deltog flere af VEU-arbejdsgruppens medlemmer d. 23. marts 2022 i en tematisk drøftelse om videregående VEU, afholdt af Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. Til drøftelsen blev 'Opsamling for VEU-arbejdsgruppens arbejde 2018-2021' udsendt som baggrundsmateriale til deltagerne. Den tematiske drøftelse om videregående VEU blev indledt af HKs forbundsformand Anja C. Jensen, der blandt andet redegjorde for sammenhængen mellem videregående VEU og udviklingen på det danske arbejdsmarked. Herefter blev drøftelsen reflekteret gennem to perspektiver, der hver især tydeliggjorde særlige behov og potentialer inden for videregående VEU. Først belyste Jens Stenbæk, bestyrelsesformand for Professionshøjskolen Absalon og daværende formand for formandskollegiet for professionshøjskoler, kompetencebehovet inden for velfærdsområdet. Derefter præsenterede Jakob Overgaard Jørgensen, uddannelseschef i Pension Danmark, en række potentialer for videregående VEU som accelerator for den grønne omstilling.

3.2 Omstillingsfonden (trepartsaftalens pkt. 59)

Regeringen og arbejdsmarkedets parter havde med trepartsaftalen et ønske om at understøtte, at beskæftigede ikke kun efteruddanner sig med henblik på opkvalificering i deres nuværende job, men også har mulighed for at orientere sig mod efteruddannelse, der kan kvalificere til fremtidige beskæftigelsesmuligheder. I den henseende er deltagerbetalingen en væsentlig barriere for den uddannelsessøgende.

Derfor blev det i trepartsaftalen besluttet at oprette en omstillingsfond, der kan finansiere deltagerbetalingen på akademi- og diplomuddannelser for ansøgere, der ikke allerede har gennemført en videregående uddannelse. Omstillingsfondens midler er således målrettet henholdsvis de faglærte og de ufaglærte. Omstillingsfonden har været udmøntet siden d. 1. august 2018, og der har i henhold til aftalen været 65 mio. kr. at fordele årligt i perioden 2018 til 2021.

Omstillingsfondens midler er siden 2019 blevet fuldt udmøntet hvert år. I 2020 blev Omstillingsfonden endvidere forøget med 10 mio. kr. grundet en ekstra stor efterspørgsel efter midler som følge af COVID-19. I kraft af regeringen og arbejdsmarkedets parter aftale om forlængelse trepartsaftalen fra 2021 til og med 2022, blev der også afsat 65 mio. kr. til Omstillingsfonden i 2022.

Tabel 1

Antal kursister med omstillingstilskud, fordelt på branche (senest opdateret i 2. kvartal, 2022)

Branchebaggrund	2018	2019	2020	2021	2022*
Ukendt	107	343	246	213	139
Andre serviceydelser mv.	75	309	256	227	124
Bygge og anlæg	354	742	680	652	330
Ejendomshandel og udlejning	131	262	221	231	154
Energiforsyning	29	55	33	22	19
Finansiering og forsikring	127	324	269	268	119
Handel	1.086	2.612	1.916	1.806	1.502
Hoteller og restauranter	168	612	737	914	575
Industri	489	1.497	1.147	947	650
Information og kommunikation	252	731	523	433	195
Kultur og fritid	76	233	251	176	128
Landbrug, skovbrug og fiskeri	22	75	30	57	20
Offentlig administration, forsvar og politi	222	1.110	908	852	431
Rejsebureauer, rengøring og anden service	229	571	336	366	146
Råstofindvinding	*	13	7	5	*
Sundhed og socialvæsen	198	801	663	714	269
Transport	280	791	765	924	434
Undervisning	241	733	471	428	208

Branchebaggrund	2018	2019	2020	2021	2022*
Uoplyst aktivitet	81	212	161	159	82
Vandforsyning og renovation	15	33	33	17	13
Videnservice	415	762	368	377	172
Samlet	4.599	12.821	10.021	9.788	5.711

* 2022 omfatter kun aktivitet i det første halvår af 2022

Note: Tabellen viser antallet af kursister, der har modtaget tilskud. Da deltagerriserne på modulerne varierer, viser tabellen ikke, hvor mange midler, der er fordelt til medarbejderne i de enkelte brancher.

3.3 Særskilte moduler (trepartsaftalens pkt. 14)

Med henblik på at understøtte formålet om hurtig og fleksibel kursusudvikling, som modsvarer arbejdsmarkedets behov, blev det i trepartsaftalen besluttet, at der skulle gives mulighed for oprettelse af særskilte moduler ned til 5 ECTS-point og uden for eksisterende deltidsuddannelser på VVEU. VEU-arbejdsgruppen har haft til opgave at rådgive om - og følge op på - initiativet. Ordningen blev oprettet ved bekendtgørelse nr. 1793 af 27/12/2018 om særskilte moduler, som trådte i kraft d. 1. januar 2019. Ordningen var omfattet af en solnedgangsklausul d. 31. december 2021, som senere blev forlænget til d. 31. december 2022 i forbindelse med regeringens og arbejdsmarkedets parter aftale om forlængelse af trepartsaftalen.

Der er i 2022 godkendt seks nye særskilte moduler, herunder fire på masterniveau og to på diplomniveau.

Godkendte særskilte moduler i 2022.:

Modulnavn	Institution	Niveau	ECTS
Strategisk fremsyn og udvikling af resiliente organisationer	Roskilde Universitet	Master	10
Offentlige Indkøb	Roskilde Universitet	Master	5
Projektfacitering – kunst og sundhed	Aalborg Universitet	Master	5
Efterforskning – kritisk undersøgelse	Københavns Professionshøjskole	Diplom	10
Digital teknologiforståelse i gymnasieskolen	IT Universitetet	Master	10
Digital skitsering for arkitekter - fra 3D model til REVIT	KADK	Diplom	5

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen udarbejdede i foråret 2021 en erfaringsopsamling blandt nuværende og potentielle udbydere af særskilte moduler. Der henvises til opsamlingsrapporten for en gennemgang af erfaringsopsamlingen.

3.4 Udviklingsindsats for øget brug af fagspecifikke kurser samt fast meritpraksis for fagspecifikke kurser (trepartsaftalens pkt. 15)

Trepartsaftalen fra 2017 indeholdt et initiativ om indførelse af en fast meritpraksis for fagspecifikke kurser. Formålet med initiativet var at gøre fagspecifikke kurser mere attraktive for brugerne ved at give dem mulighed for at få merit for kurserne ind i akademi-, diplom- og masteruddannelser. Det er fastsat i VEU-trepartsaftalen, at ordningen skal evalueres efter to år (VEU-trepartsaftalens pkt. 15).

Initiativet blev, efter dialog med uddannelsesinstitutionerne og VEU-arbejdsgruppen, implementeret som en deklarationsordning. Det vil sige en ordning, hvor kursister på fagspecifikke kurser har ret til at få udleveret en deklaration i en fast national skabelon, der indeholder oplysning om kurset, som senere kan anvendes ved en evt. realkompetencevurdering med henblik på udstedelse af f.eks. kompetencebevis for et modul. Modellen blev bl.a. valgt, fordi man ikke kan give merit på baggrund af fagspecifikke kurser, som ikke er ECTS-belagte, men i stedet kan opnå en meritlignende godskrivelse via en realkompetencevurdering. Ordningen trådte i kraft i oktober 2020.

Til det formål gennemførte Uddannelses- og Forskningsstyrelsen en spørgeskemaundersøgelse om deklarationsordningen blandt de videregående uddannelsesinstitutioner. Evalueringen har lagt fokus på udbredelsen, anvendelsen og nytteværdien af ordningen – og om der er potentiale for forbedring.

Institutionernes besvarelser viser, at:

- der er overordnet tilfredshed med ordningen blandt uddannelsesinstitutionerne.
- ordningen ikke er meget anvendt eller kendt.
- ordningen hovedsageligt vurderes positivt, men samtidigt svarer næsten hver tredje, at man ikke ved, hvordan ordningen vurderes. Den manglende kendskab kan hænge sammen med, at mange af respondenterne ikke har anvendt ordningen. Kun fire respondenter/institutioner svarer således, at de har udleveret deklarationer.

Ovenstående kan skyldes flere forhold. En væsentlig årsag er, at kun er 11 ud af 26 respondenter (heraf seks professionshøjskoler, to erhvervsakademier, en maskinmesterskole og to universiteter) angiver, at de har udbudt fagspecifikke kurser i perioden. Derudover angives bl.a., at man ikke har været bekendt med ordningen, men har udleveret kursusbeviser med nogle af de samme oplysninger, og en enkelt respondent skriver, at de har oplyst kursisterne om muligheden, men at udstedelse af deklarationer ikke har været efterspurgt. Flere af de respondenter, der angiver, at de endnu ikke har brugt ordningen, er dog positive over for den, og det påpeger bl.a., at ordningen gør realkompetencevurdering af fagspecifikke kurser lettere. Der er tre respondenter, der angiver, at de har modtaget udfyldte deklarationer i forbindelse med en RKV-ansøgning, og disse svarer samstemmigt, at deklarationen har været nyttig i forbindelse med vurderingen. Det lave antal skal bl.a. ses i lyset af den begrænsede periode, som ordningen har eksisteret i.

Opsamlingen er vedlagt denne rapport som bilag.

3.5 Forsøgsordning om overgang til diplomuddannelser uden to års relevant erhvervserfaring

Forsøgsordningen med overgang til diplomuddannelser uden to års relevant erhvervserfaring er udløbet pr. 31. juli 2022 efter at have været aktiv siden 1. august 2019. Ordningen er ikke iværksat som en del af VVEU-trepart, men VEU-arbejdsgruppen har fra start været involveret og er løbende orienteret i ordningens aktivitetsudvikling.

Når man søger optagelse på en diplomuddannelse, er det en del af adgangskravet, at ansøger har minimum to års relevant erhvervserfaring efter, at man har opnået det adgangsgivende uddannelsesniveau. Der er imidlertid en række ansatte med flere års relevant erhvervserfaring, som ikke kan blive optaget på en diplomuddannelse grundet toårsreglen. Dette sker f.eks. i tilfælde, hvor de ansatte med erhvervserfaring har taget en akademiuddannelse, og hvor deres arbejdsgiver ønsker at sende dem på en diplomuddannelse, inden der er gået to år, fra de har afsluttet deres akademiuddannelse.

For at afhjælpe denne udfordring iværksatte uddannelses- og forskningsministeren, med bidrag fra Rådet for Erhvervsakademi- og Professionsbacheloruddannelser og VEU-arbejdsgruppen, en treårig forsøgsordning, hvor der kunne dispenseres fra kravet for en gruppe ansøgere, hvis kursisten lever op til tre særlige kriterier:

- Ansøger har en akademiuddannelse som højeste forudgående uddannelse.
- Ansøger har relevant erhvervserfaring på mindst fire år efter endt ungdomsuddannelse bag sig.
- Ansøger er i relevant beskæftigelse ved optag på diplomuddannelsen.

I den gennemførte opfølgning på forsøgsordningen er der blevet set på dels den konkrete anvendelse af ordningen igennem forsøgsperioden og dels af de udbydende institutionernes tilfredshed med - og forslag til - forbedring af ordningen. Sidstnævnte er målt ved et spørgeskema, som blev udsendt til de 22 institutioner (udbyderne er diplomuddannelser) og besvaret i efteråret 2022.

Opsamlingen viser blandt andet, at:

- der har gennem forsøgsperioden været en stigende anvendelse af ordningen, dog med ekstraordinær stor aktivitet i 2021.
- aktiviteten er i høj grad koncentreret på enkelte sektorer, særligt erhvervsakademier og i nogen grad professionshøjskoler, og på enkelte institutioner, særligt Erhvervsakademiet Copenhagen Business Academy, Smartlearning og Københavns Professionshøjskole.
- næsten to-tredjedele af aktiviteten har været på enten diplom i ledelse eller den merkantile diplomuddannelse.
- særligt den merkantile diplomuddannelse er overrepræsenteret på ordningen, mens 25 pct. af aktiviteten på ordningen ligger på denne diplomuddannelse, er det blot tilfældet for 2 pct. af den samlede aktivitet på diplomuddannelser.
- udbyderne er generelt tilfredse med ordningen, og de ønsker i overvejende grad, at ordningen bliver permanentgjort.
- Udbyderne påpeger, at ordningens funktion blev delvist overflødig, da det i 2021 blev muligt at få anerkendt erhvervserfaring, opnået under uddannelse, via en realkompetencevurdering. De påpeger imidlertid også, at det for kursisten vil være mere enkelt at opnå adgang uden at skulle få foretaget en realkompetencevurdering først.

Opsamlingen er vedlagt denne rapport som bilag.

3.6 Forsøgs- og udviklingsaktiviteter

VEU-arbejdsgruppen har haft en årlig pulje på ca. 5 mio. kr., som kunne anvendes til analysearbejde og de tiltag, som arbejdsgruppen måtte foreslå. VEU-arbejdsgruppen besluttede i 2018, at midlerne fra den årlige pulje dels skulle anvendes til at udarbejde fem analyser (der blev udført i 2019) og dels til oprettelsen af en åben pulje, hvor de offentlige uddannelsesinstitutioner kunne søge om midler til tematiserede forsøgs- og udviklingsaktiviteter inden for VVEU.

VEU-arbejdsgruppen har fra år til år besluttet den tematiske puljes temaer, hvilke blandt andet har omfattet den teknologiske og digitale udvikling, udviklingen af et fleksibelt, responsivt og relevant VVEU-udbud, virtuel undervisning og –didaktikudvikling, grøn omstilling samt en styrket dialog mellem arbejdsmarkedets parter og uddannelsesinstitutionerne. For en tematisk gennemgang af projekterne i perioden 2018-2021, henvises der til opsamlingsrapporten.

I 2022 er følgende projekter blevet støttet med samlet 4.713.132 kr.:

- *Diplomuddannelse i Power-to-X.*
Formålet med projektet er udvikling, godkendelse og gennemførelse af en diplomuddannelse med fokus på grøn omstilling og bæredygtighed i industrien gennem PtX.
- *Udvikling af kompetencer i bæredygtighed og grøn omstilling.*
Formålet med projektet er at udvikle nye merkantile akademimoduler inden for klimaregnskaber, grøn omstilling i praksis og environment (miljø), Social (samfund) og Governance (ledelse) / ESG.
- *Læringsudviklende Onlinedidaktik*
Formålet med projektet er at udvikle og teste en onlinedidaktik, til anvendelse på både akademiuddannelsen og diplomuddannelsen i ledelse.
- *It-didaktik i spil*
Formålet med projektet er at øge undervisernes viden om-, og motivation til at anvende digitale teknologier og gamification i online og blended learning.
- *Hybride didaktiske modeller*
Formålet med projektet er at udvikle og afprøve forskellige hybride formater til VEU for medarbejdere i SMV'er.

3.6.1 . Uddannelsesinstitutionernes erfaringer med forsøgs- og udviklingsprojekterne

VEU-arbejdsgruppen besluttede i foråret 2022 at gennemføre en opfølgning på de bevilligede forsøgs- og udviklingsprojekter. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen udsendte derfor et spørgeskema til forsøgs- og udviklingsprojekternes kontaktpersoner. Formålet var at belyse og øge forståelsen af, hvordan uddannelsesinstitutionerne har oplevet ordningen med forsøgs- og udviklingsprojekter.

Besvarelserne viser, at forsøgs- og udviklingsprojekterne har bidraget til:

- at imødekomme et behov for udvikling af videregående efter- og videreuddannelse, f.eks. i forhold til udvikling af konkrete, nye uddannelsesforløb.
- at understøtte samarbejder på tværs af institutioner eller mellem institutioner, virksomheder og andre eksterne aktører.
- at understøtte samarbejder med andre, der har kvalificeret projekterne og løftet institutionernes indsigt og viden om øvrige institutioner og virksomheders kompetencer og behov.
- at projektansøgerne har kunnet anvende erfaringer fra projektsamarbejdet i forbindelse med udvikling af andre efter- og videreuddannelsesaktiviteter.

Opsamlingen er vedlagt denne rapport som bilag.

3.7 Det videre arbejde

VEU-arbejdsgruppen arbejder i 2023 videre med at udvikle det videregående VEU-område. VEU-arbejdsgruppen vil fortsat rådgive og forholde sig til VVEU's rolle i at understøtte den grønne omstilling og omstillingen til den teknologiske udvikling. VEU-arbejdsgruppen vil desuden samle op på implementeringen af initiativer i den indeværende Trepartsaftale III (2017-2022).